

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СВИНАРСТВА І АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор Інституту свинарства
і АПВ НААН
Олександр ЦЕРЕНЮК

25 серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ
ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ**

Освітньо-наукова програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»

Спеціальність - 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Галузь знань - 20 Аграрні науки і продовольство

Освітній ступінь - Третій (доктор філософії)

Полтава – 2022

Робоча програма з дисципліни «Методика досліджень та організація підготовки дисертаційної роботи» для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії спеціальності 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, галузі знань – 20 Аграрні науки і продовольство « 11 серпня» 2022 р. 10 с.

Розробник:

Іванов В.О. – провідний науковий співробітник лабораторії інноваційних технологій та експериментальних тваринницьких об'єктів Інституту свинарства і АПВ НААН, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Рецензенти:

Смислов С.Ю. – заступник директора з наукової роботи Інституту свинарства і АПВ НААН, кандидат сільськогосподарських наук.

Вовк В.О. – старший науковий співробітник лабораторії селекції Інституту свинарства і АПВ НААН, кандидат сільськогосподарських наук.

Робоча програма розглянута і затверджена на засіданні Відділу технології виробництва продукції свинарства

Протокол № 7 від 15 серпня 2022 року.

Схвалено Вченою радою Інституту свинарства і АПВ НААН

Протокол № 7 від 23 серпня 2022 року.

Іванов В.О. , 2022 р.

1.Опис навчальної дисципліни

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин, що становить 4 кредити ECTS.

Характеристика навчальної дисципліни	
Загальна кількість годин -	120
Кількість кредитів -	4
Місце в індивідуальному навчальному плані аспіранта	Обов'язкова (цикл дисциплін загальної підготовки)
Рік навчання	1-й
Семестр	2-й
Лекції (годин)	20
Практичні (годин)	20
Самостійна робота (годин)	80
Вид підсумкового контролю	Залік

Мета навчальної дисципліни є формування у аспірантів знань з наукових основ організації та проведення експериментів, вивчення методів комплектування груп піддослідних тварин, схем проведення дослідів, способів узагальнення і оцінки достовірності отриманих експериментальних даних.

Завданням навчальної дисципліни є надання здобувачам вищої освіти знань і умінь про науку, методологію, особливості наукових досліджень у тваринництві, пошук необхідних джерел інформації, проведення досліджень, опрацювання та висвітлення у різного роду публікаціях результатів досліджень, написання та захист дисертації.

Вивчення дисципліни сприятиме можливостям майбутнього науковця проводити пошук літературних джерел за конкретною науковою проблемою у різних пошукових системах, аналізувати новітні розробки вчених в галузі аграрних наук та продовольства, розробляти власні напрями досліджень, проводити дослідження та розробляти пропозиції виробництву, висвітлювати результати власних розробок у статтях, монографіях, тезах, приймати участь у конференціях та семінарах, оформляти та захищати дисертацію.

У результаті вивчення дисципліни аспіранти повинні

знати :

- цілісне уявлення про науку як про систему знань і методу пізнання;
- принципи формулювання робочої гіпотези, проведення наукових досліджень і організації дослідів;
- методи статистичного опрацювання отриманих результатів досліджень;
- способи пошуку необхідної літератури та вимоги до апробації результатів власних досліджень;
- основні вимоги до написання наукових праць, оформлення наукової роботи.

вміти:

- здійснювати пошук необхідної інформації з різних джерел; аналізувати та систематизувати інформацію, виявляти раніше не виявлені задачі, або їх частини;
- формувати гіпотезу та обирати тему наукової роботи, планувати, організовувати та проводити наукові дослідження в тваринництві;
- обробляти одержані результати досліджень з використанням сучасних телекомунікаційних систем;
- публікувати результати досліджень та відстоювати свою наукову точку зору на різних рівнях;
- подавати заявку на видачу патенту на винахід чи раціоналізаторську пропозицію;
- публікувати результати досліджень в наукових виданнях, описувати результати досліджень в розділах дисертації, оформляти дисертаційну роботу та автореферат;
- критично сприймати та аналізувати чужі думки та ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми, рецензувати наукові публікації та автореферати, здійснювати критичний аналіз власних матеріалів.

Сформовані компетентності:

- Комплексність у володінні інформацією щодо сучасного стану і тенденцій розвитку світової і вітчизняної зоотехнічної науки.
- Комплексність у розробці та реалізації наукових проектів та програм.
- Комплексність у прийнятті обґрунтованих рішень.

- Комплексність в організації творчої діяльності та процесу проведення наукових досліджень.
- Здатність оцінювати та забезпечувати високу якість виконаних робіт.
- Здатність планування та управління часом підготовки дисертаційного дослідження.
- Комплексність у виявленні, постановці та вирішенні наукових задач та проблем з виробництва та переробки продукції тваринництва.
- Комплексність у формуванні структури дисертаційної роботи та рубрикації її змістовного наповнення.
- Здатність планування та управління часом підготовки дисертаційного дослідження.
- Комплексність у публічному представленні та захисті результатів дисертаційного дослідження.
- Навчитися систематизувати і аналізувати оброблену інформацію галузі тваринництва за допомогою новітніх інструментальних засобів та виробити у спеціалістів навички опанування новими технологіями в майбутньому.
- Навчитися розв'язувати питання раціонального застосування сучасних індустріальних технологій виробництва продукції свинарства.

3. Опис навчальної дисципліни

Тема 1. Дослідна справа в Україні та основні напрямки наукових досліджень, що визначають науково-технічний прогрес у тваринництві
 Мета й завдання вивчення дисципліни. Етапи розвитку аграрної науки на Україні науки. Сучасний стан аграрної науки України. Поняття про науку. Поділ сучасної науки на фундаментальну і прикладну. Мета фундаментальних і прикладних досліджень. Основні поняття, які визначають зміст наукових досліджень, наукові знання, проблема, тема, предмет наукового дослідження, гіпотеза, закономірність, закон, принципи, постулати, теорія, експеримент. Основні методи біологічних досліджень

Тема 2.

Основні напрямки наукових досліджень в зоотехнії.

Напрямки наукового дослідження в зоотехнії :

- прийоми спостереження і узагальнення біологічних і виробничих явищ в тваринництві.
- прийоми експериментального дослідження:
 Фіксація результатів спостереження. Структурний, функціональний, генетичне, повне і вибіркоче. Сфери і форми спостережень в галузі тваринництва.

Тема 3. Характеристик основних методів біологічних досліджень

Спостереження. Методи спостереження: включення, невключення, Неконтрольоване, контрольоване, лабораторне, польове, регулярне,

нерегулярне. Експеримент як метод дослідження. Науковий науково-господарський, виробничий експерименту Загальні методичні вимоги при проведенні експерименту.

Тема 4. Основні методи і прийоми постановки зоотехнічних експериментів

. Методи пар-аналогов, груп-періодів. парний метод на однойцевих двойнях. Метод сбалансованих груп-аналогів.. Метод міністад. Одно- багатофакторні комплекси.

Планування науково-дослідної роботи.

Вибір теми наукового дослідження.. Актуальність та новизна теми досліджень. Планування науково-дослідної роботи. Методи постановки дослідів. Модифікації методик проведення науково-господарських дослідів з питань селекції тварин.

Тема 5. Пошук необхідної інформації та робота з літературою.

Використання бібліотечних каталогів для підбору необхідної літератури. Алфавітний та систематичний каталоги. Універсальна десяткова класифікація - УДК, її структура. Використання системи Інтернет за ключовими словами. Поняття про бібліотечно-бібліографічну класифікацію (ББК). Пошук патентних матеріалів за темою наукових досліджень. Робота над науковою літературою, її особливості. Накопичення наукової інформації різними способами.

Тема 6. Досліди з тваринами

Досліди з різними видами тварин. Підбір тварин в групи. Оцінка тварин за рядом показників при доборі їх для досліджень. Мінімальна кількість чистопородних тварин і помісних тварин в групах. Методики вивчення запланованих показників.

Тема 7. Обробка результатів досліджень

Критерії якості та ефективності наукової інформації. Стадії обробки наукової інформації. Засоби обчислювальної та інформаційної техніки. Система автоматизованої обробки інформації.

Тема 8. Патентування. Авторські та суміжні права

Поняття і види права інтелектуальної власності.. Об'єкти авторського права. Об'єкти охорони. Суб'єкти авторських і суміжних прав. Автор та види співавторства. Право на відкриття. Оформлення заявки на відкриття.

Тема 9. Основні вимоги до написання дисертаційної роботи

Структура дисертації, вимоги до структурних елементів. Розділи та підрозділи дисертації та їх зміст. Висновки та їх обґрунтування. Список

використаних джерел. Пропозиції виробництву. Додатки та що до них входить.

Тема 10. Підготовка дисертації до захисту та її захист в спеціалізованій вченій раді

Основні технічні вимоги до оформлення дисертації та автореферату. Положення про спеціалізовані вчені ради по захисту дисертацій. Правила подання дисертації до спецради та її захисту на засідання спеціалізованої вченої ради

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	усього	л	п	с.р.
Тема 1. Розвиток науки. Аграрна наука України	12	2	2	8
Тема 2. Наука як сфера людської діяльності	12	2	2	8
Тема 3. Методологія та методи наукових досліджень	12	2	2	8
Тема 4. Планування науково-дослідної роботи	12	2	2	8
Тема 5. Досліди з тваринами	12	2	2	8
Тема 6. Обробка результатів досліджень.	12	2	2	8
Тема 7. Пошук необхідної інформації та робота з літературою.	12	2	2	8
Тема 8. Патентування. Авторські та суміжні права	12	2	2	8
Тема 9. Основні вимоги до написання дисертаційної роботи	12	2	2	8
Тема 10. Підготовка дисертації до захисту та її захист в спеціалізованій вченій раді	12	2	2	8
Усього годин по дисципліні	120	20	20	80

5. Теми практичних занять

Назви тем	К-сть годин
Тема 1. Розвиток науки. Аграрна наука України	2
Тема 2. Наука як сфера людської діяльності	2
Тема 3. Методологія та методи наукових досліджень	2
Тема 4. Планування науково-дослідної роботи	2
Тема 5. Метод періодів и паралельних груп періодів	2
Тема 6.	2
Тема 7. Пошук необхідної інформації та робота з літературою.	2

Тема 8. Патентування. Авторські та суміжні права	2
Тема 9. Основні вимоги до написання дисертаційної роботи	2
Тема 10. Підготовка дисертації до захисту та її захист в спеціалізованій вченій раді	2
Усього	20

6. Тематика самостійної роботи

Назви тем	К-сть годин
Тема 1. Розвиток науки. Аграрна наука України	8
Тема 2. Наука як сфера людської діяльності	8
Тема 3. Методологія та методи наукових досліджень	8
Тема 4. Планування науково-дослідної роботи	8
Тема 5. Досліди з тваринами	8
Тема 6. Обробка результатів досліджень.	8
Тема 7. Пошук необхідної інформації та робота з літературою.	8
Тема 8. Патентування. Авторські та суміжні права	8
Тема 9. Основні вимоги до написання дисертаційної роботи	8
Тема 10. Підготовка дисертації до захисту та її захист в спеціалізованій вченій раді	8
Всього	80

7. Методи навчання

Словесні: лекція, пояснення, бесіда, інструктаж.

Наочні: ілюстрація, спостереження.

Практичні: практична робота.

За активністю – диспути, самооцінка знань.

Інтерактивні технології навчання - мультимедійні технології, комп'ютерні програми та інші телекомунікації.

8. Форми контролю

При вивченні дисципліни обов'язковим елементом навчального процесу є проведення поточного контролю засвоєння знань та підсумкова оцінка рівня засвоєння навчального матеріалу і вміння використовувати ці знання на практиці.

Поточний контроль успішності здобувача вищої освіти здійснюється за

видами навчальної роботи:

- ✓ виконання завдань під час практичних занять;
- ✓ оцінювання самостійної роботи;
- ✓ тестування/ контрольна робота / реферат

Підсумковий контроль за дисципліною – **залік** у другому семестрі.

9. Розподіл балів, які отримують аспіранти з вивчення дисципліни

Вид	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Σ
Виконання завдань під час практичних занять	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
Самостійна робота	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30
Тестування / контрольна робота / реферат										20	20
Всього	8	8	8	8	8	8	8	8	8	28	100

Поточний контроль успішності здобувача вищої освіти здійснюється за видами навчальної роботи:

- ✓ виконання завдань під час практичних занять та їх захист
шкала та критерії оцінювання :

5 балів - відмінне виконання з невеликою кількістю неточностей.

4 балів - вище середнього рівня з кількома несуттєвими помилками.

3 бали - в цілому правильна робота з незначною кількістю помилок.

2 бали - непогано, але зі значною кількістю недоліків.

1 бал – завдання практично не виконане

0 балів – завдання не виконане і потребує повторного виконання.

- ✓ Тестування / контрольна робота /реферат
шкала та критерії оцінювання тестових завдань/ контрольної роботи/ реферату наступні:

15-20 балів - відмінне виконання з невеликою кількістю неточностей.

10-14 балів - в цілому правильна робота з незначною кількістю помилок.

8-9 балів - непогано, але зі значною кількістю недоліків.

4-7 балів – завдання практично не виконане

0 - 3 бали – завдання не виконане і потребує повторного виконання

- ✓ виконання завдань самостійної роботи

шкала та критерії оцінювання самостійної роботи наступні:

3 балів - відмінне виконання з невеликою кількістю неточностей.

2 балів - в цілому правильна робота з незначною кількістю помилок.

1 балів - непогано, але зі значною кількістю недоліків.

0 балів – завдання не виконане і потребує повторного виконання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою <u>для заліку</u>
90-100	A	зараховано
82-89	B	
75-81	C	
63-74	D	
60-62	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Комп'ютери, програмне забезпечення: Microsoft, Office Excel, Office Access, “Інтесел Орсек”, мультимедійна установка, методичні рекомендації для виконання практичних завдань, тести, підручники.

11. Рекомендовані джерела літератури

1. Гайдучок В.М., Затхей Б.І., Лінник М.К. Теорія і технологія наукових досліджень. – Навчальний посібник. – Львів: Афіша, 2006. – 228 с.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну інформацію»
3. Іноземцев Г.Б., Козирський В.В. Основи наукових досліджень. – К.: Видавничий центр НАУ, 2006. – 264 с.
4. Клименюк О. В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження / авторський підручник / Олександр Валеріанович Клименюк.– Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007.– 398 с.
5. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посібник для вищ. навч. закл. / Ольга Володимирівна Крушельницька. – К. : Кондор, 2004.– 192 с.
6. Ковальчук В.В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень. – Навчальний посібник. К.: Професіонал, 2007. – 239 с.

4. Кононенко В.К., І.І.Ібатуллін, В.С.Патров. Практикум з основ наукових досліджень у тваринництві. – К.: Інтас, 2003. – 131 с

Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науководослідницької діяльності. – К.: Знання- прес, 2002. –

5. Романчиков В.І. Основи наукових досліджень. – Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. – 254 с.

6. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення / навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ / Пілюшенко Віталій Лаврентійович, Шкрабак Ірина Володимирівна, Славенко Едвін Ігорович. – К. : Лібра, 2004. – 344 с. : іл. — Бібліогр.: с. 343

7 Практические методики исследований в животноводстве. Под ред. В.С.Козыря и А.И.Свеженцова. – Днепропетровск, 2002. – 248 с.

Допоміжні

1. Воротіна Л. І. Кандидатська дисертація: методика написання і захисту / посіб. для аспірантів і здобувачів наук. ступ. / Воротіна Людмила Іванівна, Воротін Валерій Євгенович, Гуткевич Світлана Олександрівна ; Європейський ун -т. – Вид. 2-ге .2003, 74с. 2.Гарьковий А.Д., Серєда Л.П., Кузнецов Ю.М. Інтелектуальна власність в аграрному виробництві. – Навчальний посібник. Вінниця. – Тірас, 2004. – 215 с. 60 .

2. Медвідь В.Ю., Данько Ю.І., Коблянська І.І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях: навчальний посібник. – Суми: Університетська книга, 2020. – 219 с. .

3. Положення про організацію наукової, науково-технічної діяльності у вищих навчальних закладах III та IV рівнів акредитації (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 1 червня 2006 р. N 422).

4. Постанова КМУ Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) від 23 березня 2016 року № 261.

5. Соловйов С. М. Основи наукових досліджень / навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ / Станіслав Миколайович Соловйов. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 176 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Сайти Міністерства освіти і науки
2. Сайти наукових установ НААН України

3. Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки Полтавської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І. П. Котляревського (library.pl.ua)

4. Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/>,

5. Ресурси Інтернету.